

12 Φεβρουαρίου 2017

Η αναγνώριση της αυτονομίας της Β. Ηπείρου

Πολιτισμός / Ιστορία

Νικόλαος Ζαρκάδας, Υποστράτηγος

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2kkBMPO>]

Τελικά άρχισε η εκκένωση των πόλεων της περιοχής από τον ελληνικό στρατό. Στην Κορυτσά ο υποστράτηγος Αναστάσιος Παπούλας ανακοίνωσε την αποχώρηση του ελληνικού στρατού από την περιοχή ένεκα “υψίστων εθνικών συμφερόντων”. Την εποχή ακριβώς που έπεφτε η Κορυτσά πραγματοποιήθηκε η επίσημη ανακήρυξη της αυτονομίας στο Αργυρόκαστρο. Ο πρόεδρος της κυβέρνησης της Αυτόνομης Ηπείρου Γ. Ζωγράφος στις 20 Φεβρουαρίου 1914 απηύθυνε προς τον Έλληνα Πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο και τον Υπουργό Εξωτερικών επιστολή με την οποία γνωστοποιούσε την κήρυξη του ιερού Αγώνα. Το κείμενο της επιστολής έχει, όπως το “**Προσαρτημένο 2**”.

Ο αγώνας των Βορειοηπειρωτών, παρά το κλίμα κατακραυγής από τον ξένο τύπο και την άδικη μεταχείριση εκ μέρους των ευρωπαϊκών κρατών, στηρίχθηκε πρωταρχικά στις δικές τους δυνάμεις και έπειτα στην συμπαράσταση των λοιπών συμπατριωτών τους. Στηρίχθηκε σε όλους τους Έλληνες. Ομόθυμη και συγκινητική ήταν η άμεση συμπαράσταση όλων των αποδήμων και ευεργετών Ηπειρωτών στις συγκλονιστικές προσπάθειες του βορειο-ηπειρωτικού ελληνισμού. Οι σφοδρές συγκρούσεις και οι αλλεπάλληλες ελληνικές επιτυχίες δημιούργησαν τον κίνδυνο στους αλβανούς για ενδεχόμενη ανατροπή της πραγματικότητας. Ζήτησαν προσωρινή κατάπαυση των εχθροπραξιών και κήρυξη ανακωχής, αιτήματα που έγιναν αποδεκτά από τους επαναστάτες της Β. Ηπείρου. Ακολούθησαν διαπραγματεύσεις με την Κυβέρνηση της Αυτόνομης Δημοκρατίας της Β. Ηπείρου που κατέληξαν στην υπογραφή του Πρωτοκόλλου της Κέρκυρας στις 17 Μαΐου 1914 και σε συμφωνία των εξής έξι σημείων: Αναγνωρίζονταν η αυτονομία της Β. Ηπείρου, ο βασιλιάς της Αλβανίας ως νόμιμος μονάρχης και η ελληνική ως επίσημη γλώσσα της Β. Ηπείρου. Καθιερώνονταν ως υποχρεωτική γλώσσα στα σχολεία η ελληνική και ως προαιρετική η αλβανική. Τέλος προβλέπονταν η αποστολή βουλευτών στην αλβανική βουλή και το δικαίωμα διατήρησης εκ μέρους των ηπειρωτών ιδιαίτερης στρατιωτικής δύναμης.

Το Πρωτόκολλο της Κέρκυρας αποτελεί το μοναδικό επίσημο έγγραφο, που αποδέχτηκαν τόσο η επίσημη αλβανική πολιτική όσο και οι μεγάλες δυνάμεις, και το οποίο αναγνώριζε την αυτονομία της Β. Ηπείρου και συγκεκριμένα των

περιοχών Αργυροκάστρου και Κορυτσάς. Προέβλεπε την ανάθεση της οργάνωσης της διοίκησης, της δικαιοσύνης και των οικονομικών στη Διεθνή Επιτροπή Ελέγχου, λαμβάνοντας πάντα υπόψη αντιπροσωπευτικά την αριθμητική αναλογία του θρησκευματος. Επίσης προέβλεπε την οργάνωση ειδικής χωροφυλακής αντιπροσωπευτικής του θρησκευματος του πληθυσμού. Οι ορθόδοξες κοινότητες θα συνέχιζαν να διέπονται από το ίδιο καθεστώς αναγνωριζόμενες ως νομικά πρόσωπα κάτω από την καθοδήγηση των πνευματικών αρχηγών τους και του Πατριαρχείου. Ισότιμη παρουσία και συμμετοχή θα είχαν και οι δύο γλώσσες στα διοικητικά και δικαστικά όργανα. Η εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της Κέρκυρας συναντούσε ανυπέρβλητα εμπόδια από τη χαώδη κατάσταση που είχε δημιουργηθεί στην Αλβανία, αλλά και από την έλλειψη ανάλογης θέλησης των μεγάλων δυνάμεων προκειμένου να επιβάλλουν τα προβλεπόμενα. Οι ελληνοαλβανικές συγκρούσεις, πολυήμερες και αιματηρές, συνεχίζονταν στην περιοχή. Με τις συνεχείς και μεγαλειώδεις νίκες των αυτονομιακών δυνάμεων καταλήφθηκαν και απελευθερώθηκαν όλα τα μεγάλα αστικά κέντρα της Β. Ηπείρου και φάνηκε ότι ο βορειοηπειρωτικός αγώνας πλησίαζε προς το τέλος του.

Τον Δεκέμβριο του 1914 δόθηκε από τους συμμάχους η άδεια στην Ελλάδα για την είσοδο του ελληνικού στρατού στη Β. Ήπειρο. Ακολούθησε η πραγματοποίηση υπό τον ξέφρενο ενθουσιασμό των κατοίκων της. Το Μάρτιο του 1916 η ελληνική κυβέρνηση με βασιλικό διάταγμα κήρυξε επίσημα την ένωση της Β. Ηπείρου με την Ελλάδα, γεγονός το οποίο προκάλεσε τις διαμαρτυρίες της Ιταλίας, αλλά και την παρέμβαση των μεγάλων δυνάμεων. Οι συμμαχίες του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και ο εθνικός διχασμός, που σπάρασε την Ελλάδα είχαν ως συνέπεια την αποχώρηση του ελληνικού στρατού από τη Β. Ήπειρο και την κατάληψή της από στρατεύματα της Ιταλίας και της Γαλλίας. Αυτά επέτρεπαν τη δράση αλβανικών ληστρικών συμμοριών σε βάρος των ελληνικών πληθυσμών της περιοχής με κύριο σκοπό να ολοκληρωθεί η εθνολογική αλλοίωση των ελληνικών περιοχών. Οι διαθέσεις των μεγάλων δυνάμεων, κατά την περίοδο αυτή ήταν αδιευκρίνιστες, οι οποίες τελικά εκδηλώθηκαν ξεκάθαρα κατά τη διάσκεψη Ειρήνης του Παρισιού, στα τέλη του 1919.

(συνεχίζεται)

Προσαρτημένο 2

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

«Η δυστυχής εγκαταλελειμμένη Ήπειρος, εγνώριζεν ήδη ότι εν τη απεγνωσμένη

αυτής αμύνης, αμέτοχος ήθελε παραστή η επίσημος Ελλάς. Αμέτοχος, αλλ' ουχί αντίπαλος. Τον στραγγαλισμόν της Ηπειρωτικής Αμύνης ουδείς δύναται να επιβάλη εις το Κράτος το Ελληνικόν. Διά παντός όμως μέσου παρεμποδίζεται νύν ο αγών ημών. Τας κινήσεις, τα μέτρα μας, όλα παραλύουν αι Ελληνικαί Αρχαί. Δεν επιτρέπουσι την εις Ήπειρον μετάβασιν των δυνάμεων να συνδράμωσιν ημάς. Απαγορεύουσι την χρήσιν των τηλεγραφικών γραμμών, την έλευσιν οπλιτών, την συλλογήν και αποστολήν εράνων, και μέσων αμυντικών. Διά παντός τέλος μέσου παρεμποδίζεται η οργάνωσις της αμύνης. Διαμαρτυρόμεθα εναντίον της στάσεως, η τις ουν τη ελευθερία, και τη υπάρξει των καταδικασθέντων πληθυσμών, εκθέτει εις κίνδυνον και την τιμήν της Ηπείρου».

<http://bit.ly/2I6SCVQ>